Christine Rogers

Sfântul pierdut

Ilustrații de Vladimir Ilievski

Traducere din limba engleză de
Stela-Anca Radu

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfinţitului

Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei

Doxologia
Iași, 2021

Cuprins

Capitolul 1 7

Capitolul 2 13

Capitolul 3 25

Capitolul 4 35

Capitolul 5 45

Capitolul 6 53

Capitolul 7 65

Capitolul 8 73

Capitolul 9 83

Capitolul 10 95

Capitolul 11 111

Capitolul 12 121

Capitolul 13 131

Capitolul 14 147

Capitolul 15 157

Capitolul 16 169

Capitolul 17 175

Capitolul 18 181

Capitolul 19 191

Capitolul 20 201

Capitolul 21 207

Prolog 213

Detalii despre poveste, de la autoare 215

Troparul Sfântului Fanurie 217

Condacul Sfântului Fanurie 218

Prăjitura Sfântului Fanurie
Fanurópita 220

Capitolul 1

Iunie 1522

– Marcu, trezește-te!

Marcu, un băiat de 11 ani, se răsuci și încercă să dea la o parte mica mână care îl înghiontea în umăr.

– Pleacă, mormăi el, cu vocea amorțită de somn.

– Marcu! Marcu, trezește-te!

Alerta din glasul ei străbătu prin starea lui de semiconștiență. Marcu se forță să deschidă ochii și o văzut pe Irina, sora lui de opt ani, scuturându-l cu ambele mâini. Aceasta și le-a tras repede înapoi atunci când Marcu se ridică, cu trupul obosit, încordându-se atunci când conștientiză imediat groaza surorii sale.

Irina se trezea devreme, de obicei prima din familie. Tata construise o lampă în miniatură pentru ea, suficient de mică pentru a o putea ridica cu ușurință, și acum o ținea lângă ea. Flacăra pâlpâia prin tabla decupată și dansa pe pereți, luminând fața ei subțire și ochii mari căprui, care acum erau plini de teamă. Cu mâna goală, îi arătă în tăcere spre fereastră închisă.

Rodosul abia începuse să se dezmorțească. Sunetele suave ale orașului care se trezea erau întrerupte de sunetele clopotelor de la biserica Sfintei Irina din apropiere, trezindu-l de-a binelea pe Marcu. Clopotele bisericii lor de parohie le guvernau viața. Ele sunau ca să marcheze timpul, să-i cheme pe credincioși la slujbe și, așa cum era cazul acum, când anunțau un pericol.

Clopotele acestei biserici erau acompaniate de la distanță de clopotele bisericii catolice a Sfântului Francisc și de dangătul puternic de alamă al celui mai mare clopot din oraș, de la Catedrala „Sfânta Treime". Un zăngănit haotic umplea aerul.

Marcu aruncă pătura de pe el și se întinse orbește după pantalonii săi de lână. Erau încă într-o baltă pe podea, unde îi aruncase în primele ceasuri întunecoase ale dimineții. Legă strâns ața cu degete tremurânde și se grăbi să ajungă la fereastră, deschizând obloanele dure de lemn care se izbiră de perete cu zgomot. Tremură puțin atunci când răcoarea dimineții intră în casă.

Era una dintre primele zile de vară, primăvara abia trecuse, iar ramurile copacului de rodie din spate crescuseră suficient încât să blocheze vederea lui Marcu. Întinzând mâna nerăbdător, trase deoparte cea mai apropiată ramură, suspinând ușor atunci când un spin i se înfipse în palmă. Scutură agitat mâna rănită și câteva picături de sânge zburară prin aer. Marcu încercă să oprească sângerarea, apoi se strădui să se concentreze.

Capitolul 1

Soarele încă nu se arătase deasupra orizontului iar lumina de dinainte de zori era palidă, dar creștea din ce în ce mai mult pe măsură ce se apropia răsăritul. Din casa lor aflată sus, pe dealul de est, putea să vadă deasupra zidului impunător de piatră care înconjura cetatea și tocmai dincolo de el, până la mare. Miji ochii, încercând să vadă mai bine scena care se petrecea în fața lui. Nimic nu era în neregulă pe plaja albă, dar ochii i se acomodară treptat cu lumina slabă și, urmărind valurile care se rostogoleau unul peste altul, privirea i se îndepărtă de mal. Acolo le-a văzut.

Corăbii. Nu doar una, ci sute, adunate împreună la orizont, o pată amenințătoare care se întindea pe kilometri întregi, în toate direcțiile, și care se apropia din ce în ce mai mult.

Irina stătea tăcută lângă el și erau cam de aceeași înălțime, în ciuda diferenței de vârstă. Statura lui mică și înălțimea neobișnuită a surorii sale adeseori îi făceau pe oameni, la prima vedere, să se întrebe dacă erau gemeni. Însă o privire mai atentă la chipurile lor ștergea orice urmă de îndoială. Irina trecuse mai ușor peste tragedia care le modelase copilăria, păstrându-și inocența în ochii ei mari, pe când Marcu purta privirea îngreunată a unui om îmbătrânit înainte de vreme.

Irina stătu lângă fratele ei, aproape lăsându-se pe el, dar fără să-l atingă. Era singura persoană din lume care părea să înțeleagă durerea pe care atingerea unui om i-o provoca fratelui său.

Marcu auzi ușa dormitorului deschizându-se în spatele lui și sunetul tălpilor goale ale mamei lovind podeaua dură de lemn.

– O, Marcu, aici ești. De ce sună clopotele? Mi-aș dori să nu…

Vocea i se stinse atunci când se uită peste umărul fiului său prin fereastra deschisă și oftă.

– Preasfântă Maică a lui Dumnezeu, apără-ne, suspină ea, făcându-și semnul crucii și luând-o pe Irina în brațe cu o mișcare foarte rapidă. Otomanii ne invadează!

Un fior de gheață îl străbătu pe Marcu atunci când auzi cuvintele mamei. Insula lor era la aproape 500 de km de coasta răsăriteană a Greciei și destul de departe încât să fie o pradă ușoară pentru armatele inamice. În fiecare an, pe mare tâlharii atacau corăbiile și amenințau populația, invadând zonele lor de pescuit și jefuind satele de pe coastă. Cu ani în urmă, înainte să se nască Marcu, o forță invadatoare încercase să cucerească insula, dar nu reușise. De atunci, incursiunile inamice în Rodos fuseseră limitate la trei sau patru corăbii, poate cinci deodată.

Marcu privi din nou la amenințarea ce se ivea la orizont. Această demonstrație de forță putea însemna doar un singur lucru: veniseră cu război.

Ușa din față se izbi de perete, înspăimântându-i pe toți.

– Elena! Marcu este acasă? strigă tatăl lui Marcu speriat.

– Este aici, tată! strigă Irina, iar tatăl li se alătură la fereastră.

– Tocmai a venit un mesager de la comandantul insulei. Nu e de bine, zise Iacov trăgând-o pe Irina lângă el, în timp ce vorbea cu Marcu și cu soția lui. Sunt peste 400 de corăbii. Pregătim garnizoana pentru asediu.

– Ce este un asediu? întrebă Irina cu vocea tremurândă, ascunzându-și fața în țesătură fină a tunicii tatălui ei.

– Soldații baricadează porțile. Nimeni nu va intra și nu va ieși până când se va termina asaltul. Un asediu, zise el îngenunchind lângă Irina pentru a o privi în ochi, este o luptă lungă. Tu și mama trebuie să munciți mult astăzi pentru a aduna toată mâncarea noastră. Ascundeți ce puteți și îngropați orice lucru de valoare în grădină.

– Marcu, tu stai aici, îi zise el cu asprime fiului său, observând că Marcu dădea să meargă spre ușă. Nu poți să pleci astăzi. Am nevoie să muți găinile mai aproape de casă și cât se poate de departe de gard. Curăță veranda și umple-o cu fân pentru capre.

– Înăuntru, tată? întrebă Marcu, fiind atât de surprins, încât se opri din încercarea de a fugi.

Tata încuviință.

– Da, înăuntru. Asediul ar putea dura mult timp și, până când se termină, nu vom mai putea avea acces la fermele din afara zidurilor și nu vom mai putea merge la mare să pescuim. Oamenii vor fi flămânzi și nu vreau să ne fie caprele furate.

Făcu o pauză și își întinse brațele pentru a le cuprinde pe soție și pe fiică într-o îmbrățișare strânsă.

– Trebuie să mă întorc la fortăreață. Dar, înainte să plec, să ne rugăm împreună.

Iacov își înclină capul și o strânse în brațe pe Irina, întinzându-și cealaltă mână spre mâna soției. Elena făcu o mișcare ușoară spre fiul ei, iar Marcu putu să citească în ochii ei dorința de a veni mai aproape, dar se dădu înapoi în grabă, îndreptându-și privirea în mod hotărât spre fereastră. Femeia își lasă în schimb mâna pe brațul soțului, în timp ce acesta cerea mila și ocrotirea lui Dumnezeu în zilele periculoase ce aveau să urmeze. De îndată ce a zis „Amin", familia s-a împrăștiat pentru a se pregăti de război.

Capitolul 2

Până la lăsarea întunericului, Marcu regreta profund imposibilitatea de a pleca de acasă. Muncise întreaga zi în soarele fierbinte, neobișnuit de puternic pentru începutul verii.

Găinile stăteau în cotețul lor. Băiatul trase micul adăpost din spatele curții, de lângă gard, și îl așezase sub streașina acoperișului bucătăriei. Cel puțin, se gândea el supărat, măcar unele găini stăteau confortabil. Marcu renunțase la încercarea de a băga în coteț ultimele păsări rătăcitoare cu câteva ore în urmă și își spunea că, dacă găinile rămase nu erau suficient de deștepte să caute singure să fie în siguranță, meritau orice ar fi pățit din cauza vremii sau a invadatorilor. Irina nu împărtășea aceeași părere cu el și era afară încercând să mâne cârdul împrăștiat din refugiul său temporar dintre măslini.

Irina, sora lui mai mică, se retrăsese în ea însăși atât de tare în ultimele luni, încât abia mai vorbea cu cineva. Nu îi dăduse niciodată prea mare atenție. Pur și simplu era acolo, fiind parte din viața lui, alungată cumva în fundal precum bâzâitul unui roi despre care știa că există, și pe care își dorea să-l evite. Însă ceva era diferit acum, se gândea el, în timp ce o privea adunând cârdul de găini

și culegând ouăle din spatele curții. Era fratele ei, fratele ei mai mare, și era treaba lui să o protejeze. Umerii i se lăsară brusc în jos.

Poate că ar fi fost sarcina lui ca frate mai mare să-i apere pe cei mai mici, dar până atunci se dovedise incapabil sau nevrednic de aceasta. Ce ar face dacă Irina ar avea nevoie de el, iar el s-ar comporta ca un împiedicat? Gândul acesta îi pică greu, atârnând ca un bolovan. Nu ar putea suporta să greșească. Nu din nou. Suspină și se întoarse la munca sa.

Cele câteva capre pe care le aveau, surprinse de noul lor adăpost din interiorul casei, se odihneau foarte mulțumite în fosta verandă. Cele trei mame mestecau fân, în timp ce puii lor, patru iezi maro și preferatul lui Marcu, un ied alb cu negru, un buclucaș pătat, săreau în jurul lor, izbindu-se de zidurile de piatră și ridicând în aer nori de fân și praf. O copită ascuțită se apropie periculos de mult de picioarele lui goale, iar Marcu sări iute din cale.

Marcu eliberase camera de toate mărunțișurile și mobila nefolosită, depozitând-o sus, în colțurile dormitoarelor. Transpirația i se prelingea pe gât și, atunci când vru să o șteargă, observă că mâneca este agățată de ceva. Privi în jos alarmat și văzu că aceasta era în gura unei capre, care profitase de neatenția lui și mesteca mulțumită. Marcu o alungă cu un cuvânt aspru, iar aceasta behăi supărată înainte să plece în căutarea unei gustări mai potrivite. El suspină și cercetă stricăciunile provocate mânecii.

Țesătura albă era îmbibată de salivă, dar în mare parte întreagă. Capra făcuse o mică gaură lângă manșetă, dar broderia neagră era încă intactă și Marcu se gândi că putea fi ușor cârpită. Trase de un fir ieșit în afară și se aplecă să ridice gălețile pline cu lapte, suspinând la gândul că aveau să urmeze multe, multe zile de rânit gunoiul de capră din cameră.

Marcu mergea încet către bucătărie, îl dureau brațele și picioarele de atâta oboseală, clătinând câte o găleată mare în fiecare mână. Mama era aplecată deasupra plitei, cu fusta lungă răsucită, pregătind o masă simplă de legume prăjite și ouă fierte. Puse pe masă pentru fiecare câte un bol cu o bucățică de brânză feta încă udă de saramură. Mâncară porții modeste, iar Irina mai ceru. Elena suspină și clătină din cap, întinzându-și mâna să netezească o mică încrețitură de pe eșarfa galbenă pe care Irina o purta pe cap.

– Trebuie să avem grijă, draga mea, zise ea cu blândețe. Nu știm cât va dura până se vor deschide porțile din nou și vom putea aduce mâncare de la fermele din afara orașului. Proviziile pe cale le avem trebuie să ne ajungă pentru mai mult timp.

Epuizarea pusese stăpânire pe toți membrii familiei. Mama și Irina își petrecuseră ziua adunând toată mâncarea și depozitând-o în micuțul beci săpat sub bucătărie. Oblonul de lemn care se ridica pentru a da la iveală treptele de pământ ce duceau în jos fusese acoperit cu un

covor multicolor pe care era pus un scaun. Era o deghizare slabă, probabil, dar numai atât aveau atunci.

Iacov merse dintr-un capăt în altul al orașului, ducând mesaje pentru comandantul său și dând ordine soldaților aflați sub comanda sa, care se grăbeau să aducă provizii în oraș înainte de închiderea porților. Se lăsă pe spate în scaunul lui, suspinând.

Ochii lui Marcu începeau să se îngreuneze, pregătindu-se să se închidă, dar el se forța să rămână treaz. Avea nevoie să scape dintre granițele celor patru pereți ai casei și refugiul lui ascuns între stânci îl atrăgea ca un magnet. Își rodea unghiile inconștient, așteptând un prilej să se furișeze afară, când deodată un sunet despică aerul. Precum ruperea unei ramuri, dar infinit mai puternic, se auzi o dată, apoi încă de două ori, în timp ce Irina se piti sub masă ca să se ascundă.

O privi pe mama, care o trase pe Irina din ascunzătoare la ea în poală în timp ce Iacov spuse:

– Sunt tunurile. Trebuie să fi ajuns suficient de aproape acum ca să tragă. A început.

– Suntem în pericol? întrebă Elena.

Vocea ei tremura și Marcu putu să vadă cum umerii i se încordau puternic.

– Nu încă.

Iacov se întinse peste masa mică și acoperi mâna ei tremurândă cu a lui.

– Suntem destul de departe în interiorul zidurilor cetății. Acum eliberează plaja, pentru a fi siguri că infanteria

lor poate să debarce fără riscul de a fi împușcați în întuneric.

Iacov stătu de veghe la fereastra de sus până când se făcu întuneric, urmărind soarele apunând peste zid și intrând în apă. Marele zid de piatră care înconjura Rodosul era înalt de 12 m și suficient de lat încât soldații puteau patrula în formație deasupra fără teama de a cădea. Casa lor era construită pe unul dintre cele mai înalte dealuri din oraș, la aproape 2 km de cea mai apropiată poartă, oferindu-le o priveliște clară asupra plajei și a Mării Mediterane de lângă oraș.

În lumina difuză a amurgului, corăbiile nu păreau să se miște, dar Marcu știa că valurile le aduceau din ce în ce mai aproape. Când se făcu prea întuneric ca să mai poate privi pe fereastra de sus, Iacov se mută jos, aprinzând lumânarea din fața icoanelor înainte să-și pună un scaun pentru a sta în fața ușii de la intrare. Își trimise familia la culcare, spunându-i Elenei cu blândețe: „Doar voi mai zăbovi aici", în timp ce aceasta o lua pe Irina de mână și o ducea sus.

Tunurile trăgeau la intervale regulate de-a lungul nopții, apoi, când familia aproape adormea, bubuiau din nou și îi trezeau pe toți de-a binelea. Irina se adăpostise în patul părinților, ghemuită lângă mama ei, ținându-și mâinile mici strânse în pumni deasupra urechilor. Marcu nu o urmă și se plimba prin dormitorul lui mic, încercând să se liniștească. În timpul unei pauze lungi dintre salvele de tun, se strecură în liniște jos și se uită pe după

colț la tatăl său. Lumânarea pâlpâia, aruncând umbre jucăușe peste ochii închiși ai tatălui. Marcu îl privi o clipă și, când se asigură că tatăl a adormit profund, se strecură pe ușa din spate afară, în noapte.

Întunericul nu-i era străin lui Marcu și, în ciuda bubuielilor dese de tun, se strecură nevăzut pe străzile pustii ale orașului. Casa preotului lor era în cel mai apropiat loc pe unde se putea ieși din oraș. Era acolo o scurgere abandonată, uitată de multă vreme și ascunsă de un tufiș țepos care creștea lângă zidul orașului. Scurgerea era suficient de mare pentru ca trupul lui slab să se strecoare pe acolo. Simți cum o ramură se înfige în piciorul lui când intră, apoi se târî cu brațele pe drumul lung pe sub zid. Tunelul mirosea a metal și a mucegai și auzi picioarele grăbite ale unei creaturi care împărțea acel spațiu cu el. Când ajunse la celălalt capăt, dădu la o parte alt tufiș țepos și se rostogoli în praf. Ascultă cu grijă să vadă dacă invadatorii erau în apropiere, dar peste tot era liniște. Strecurându-se pe lângă tufiș, urmă cărarea invizibilă prin mijlocul ierburilor înalte către refugiul lui dintre stânci.

Peștera pe care o considera a lui era izolată și ascunsă, la înălțime deasupra plajei și mascată de trupul zbârcit al unui pin care se agăța cu încăpățânare de stâncă. Cățărarea era periculoasă, dar Marcu știa fiecare loc unde putea să-și sprijine mâinile și picioarele. Sursa lui de lumină venea de la luna aproape plină, dar în întuneric putea să vadă, de asemenea, licăriri de lumină la vreo

2 km depărtare. Erau focuri de la posturile de pază de pe zid, unde cavalerii vegheau cu atenție orașul. În acea seară, aveau griji mult mai importante decât un băiat care fugea din oraș. Marcu înainta încet pe peretele abrupt. Valurile se spărgeau la baza stâncilor, foarte departe de el, în timp ce acesta se strecura prin intrarea strâmtă a peșterii.

Băiatul răsuflă ușurat și se prăbuși pe podeaua prăfuită, venindu-și in fire în cele din urmă, după agitația puternică din acea zi. Aici era în siguranță, nu față de dușmanii de pe corăbii sau războinicii care veneau la luptă, ci față de propria familie – cea care îi aducea aminte constant de durerea și de rușinea lui…

Băiatul cercetă scena de afară în lumina lunii. Apa întunecată se revărsa și se scurgea de pe nisipul plajei înguste, care se încheia abrupt la baza stâncilor. Linia țărmului cotea spre stânga și se pierdea în depărtare, dar Marcu o urmări cu atenție și reuși să observe plaja lată unde el și prietenii lui petrecuseră cea mai mare parte a timpului liber pescuind și înotând, și unde Ilie…

„O, Ilie", șopti el în întuneric, iar numele căpătă un ecou înfundat între pereții goi ai peșterii înainte să fie absorbit de întunericul pătrunzător. Marcu era prea obosit să-și mai arate mâhnirea și adormi imediat.

În ciuda stării sale de epuizare, se trezi cât încă mai era noapte și se furișă afară din refugiul său pentru a parcurge nevăzut scurta distanță până acasă. Când primele raze palide de lumină anunțau dimineața, el era

murdar și epuizat în patul lui. Cântatul din zori al cocoșului Irinei îl trezi imediat și se repezi spre fereastră, cu mintea încă începătoșată și ochii împăienjeniți. Se frecă la ochi pentru a înlătura disconfortul și se sili să se concentreze, încercând să înțeleagă schimbarea scenei din fața lui.

Nisipul alb al plajei lui nu se mai vedea, căci era plin de corturi murdare, deasupra cărora fluturau steaguri în culori vii, care păreau să fi apărut de nicăieri. Bărbați cu miile erau îngrămădiți în fiecare spațiu liber. Și corăbiile… Corăbiile erau pretutindeni, ancorate spre răsărit până foarte departe. Insula lor era ruptă de orice posibilitate de ajutor, înconjurată de navele inamice.

Marcu fu atât de uimit de priveliște, încât nu auzi cum cineva se apropie și se umplu de spaimă când se întoarse și îl văzu pe tatăl său aproape. Fața tatălui era epuizată de grijă și de nesomn. Marcu privi la el cum analiza forța invadatoare din fața lor.

– Stai departe de zidurile orașului, zise tatăl cu seriozitate. Nu ieși din casă decât dacă este absolut necesar.

Se întinse și îl apucă pe Marcu de umeri, scuturându-l bine pe când acesta se străduia să scape din strânsoare.

– Mă auzi? Rămâi aici!

– Tată, voi rămâne.

Marcu își frecă umărul resemnat. Încercă să-și ascundă durerea că nu mai poate ajunge la singurul lui refugiu și se uită pe geam spre apă.

– Tată, ce se va întâmpla? Ce vor otomanii de la noi?

În ciuda eforturilor sale, vocea lui Marcu începu să tremure. Iacov suspină și își frecă fruntea cu podul palmei.

– Vor insula noastră, zise el. Portul din Rodos a fost disputat de mulți ani. Aici este un punct de oprire perfect pentru corăbiile care călătoresc peste tot în Mediterană. Cine controlează Rodosul, controlează rutele navale din această parte a mării și oricine controlează rutele navale, controlează comerțul cu mirodenii din Orient.

Tatăl se uită la Marcu.

– Ai văzut că au venit în oraș mai mulți cavaleri decât erau înainte?

Marcu dădu din cap. Cavalerii Sfântului Ioan* erau o prezență obișnuită în Rodos de două sute de ani. Erau conducătorii insulei, fiind o organizație militară care ținea direct de papa de la Roma. Erau o armată catolică, care conviețuia în pace împreună cu locuitorii ortodocși. Bisericile construite pentru ambele credințe populau orașul și satele. Erau mai multe sute de soldați care staționau permanent în fortăreață, iar tata lucra pentru comandantul lor, Philippe de L'Isle. În ultimii ani, mai

* Cavalerii Ospitalieri sau Cavalerii Sfântului Ioan a fost unul dintre cele mai renumite ordine militare creștine occidentale din timpul Evului Mediu. La început aveau grijă de bolnavii din zona Ierusalimului, apoi au devenit soldați care îi protejau pe pelerini. În 1187 au fost alungați de acolo de musulmani, retrăgându-se la Acra, Cipru și stabilindu-se în Rodos, făcând parte din armata care păzea orașul.

mulți cavaleri veniseră ca întărire împotriva unor posibile atacuri, o posibilitate care acum se desfășura înaintea lor.

– Sunt mulțumit să văd precauția celor care se află la conducere, zise tata sincer. Vom avea nevoie de acei oameni în plus. Cât despre ceea ce se va întâmpla, depinde dacă a reușit comandantul să trimită o corabie să cheme întăriri înainte ca invadatorii se blocheze calea. Dacă a reușit, mai mulți cavaleri vor sosi ca să ne ajute în luptă și este posibil să-i trimitem înapoi pe otomani. Dacă nu…

Bărbatul nu termină gândul, dar suspină profund. „Vor fi lupte", zise el pentru sine. Privind înapoi la Marcu, fruntea i se încruntă. Îl prinse din nou de braț cu degetele lui puternice, strângându-l foarte tare.

– Ascultă-mă, Marcu, rămâi aici în casă și ascult-o pe mama ta.

Marcu se zvârcoli.

– Întotdeauna o ascult pe mama, zise el scăpând din strânsoare.

– Nu chiar întotdeauna, răspunse tata cu o fulgerare în ochi.

Privirea lui se schimbă însă brusc, căpătând o înfățișare de durere profundă. Marcu nu pierdu timpul și se retrase la o distanță suficientă cât să nu fie ajuns. Privi cu precauție cum mai multe emoții brăzdară fața tatălui său. Când tatăl îl privi din nou pe băiat, față îi era cuprinsă de un regret profund.

– Marcu, zise el blând, întinzând o mână rugătoare către fiul său.

– Nu. Marcu se dădu rapid doi pași înapoi. Știu că a fost vina mea. Nu trebuie să îmi tot amintești!

Tatăl suspină.

– Nu asta am vrut să spun.

– Ba firește că asta ai vrut să spui, răspunse Marcu cu asprime. Mi-ai spus toată viața că *Dumnezeu* – și rosti numele foarte apăsat – Își dorește onestitate și adevăr, că un cuvânt adevărat are mai multă valoare decât orice altceva. De ce te-ai răzgândi acum?

– Nu-mi răstălmăci cuvintele, zise tatăl ferm. Respiră adânc și privi spre fereastră.

– Nu-ți revărsa mânia pe Dumnezeu, zise el încet. Nu este vina lui Dumnezeu

– Ești sigur? mormăi Marcu, apoi rosti cu voce tare: Firește că nu. Este vina mea.

Tata își lasă umerii în jos.

– Doar… doar ascultă de mama cât timp voi fi plecat.

– Ți-am spus deja că așa voi face, zise Marcu amărât. Mi-am învățat lecția. Este puțin probabil să o uit vreodată.

Rotindu-se pe picioarele lui goale, ieși repede din cameră uitându-se peste umăr pentru a-i arunca tatălui o privire de despărțire. Tatăl se uită trist după el.